

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT
OŚRODEK INFORMACJI

629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04
693 - 58 - 95, 625 - 76 - 23

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
00 - 503 W A R S Z A W A
TELEFAX 629 - 40 - 89

INTERNET

<http://www.cbos.pl>

E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/100/2002

PREFERENCJE PARTYJNE W CZERWCU

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, CZERWIEC 2002

PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

Gdyby wybory parlamentarne odbywały się w czerwcu¹, udział w nich wzięłoby 54% ankietowanych, dokładnie tyle co w maju, ale aż o 6 punktów mniej niż w kwietniu. Po ubiegłomiesięcznym spadku frekwencji odsetek osób chcących wziąć udział w głosowaniu utrzymuje się na poziomie najniższym od czasu wyborów. Jednocześnie wśród potencjalnych wyborców notujemy niewielki, ale dość systematyczny wzrost liczby osób niemających sprecyzowanych sympatii - obecnie 15% zadeklarowanych uczestników głosowania (o 1 punkt więcej niż w maju i o 3 punkty więcej niż w marcu i kwietniu) nie umie powiedzieć, którą z partii poparłoby w ewentualnych wyborach.

Podobnie jak w poprzednich miesiącach, w czerwcu najczęściej głosów uzyskało SLD. Chęć głosowania na to ugrupowanie zadeklarował niespełna co trzeci wyborca mający sprecyzowane sympatie polityczne (31%). Drugie z ugrupowań tworzących koalicję wyborczą - UP - chce poprzeć 4% potencjalnych uczestników wyborów. W porównaniu z ubiegłym miesiącem zmiany w notowaniach obu ugrupowań są niewielkie - poparcie dla SLD zmniejszyło się o 3 punkty procentowe, a dla UP wzrosło o 1 punkt, zatem w sumie zwycięska koalicja wyborcza straciła w porównaniu z majem 2 punkty procentowe.

Kolejny partner z koalicji rządzącej - PSL - w czerwcu uzyskał przychyłność 8% wyborców, o 1 punkt mniej niż miesiąc wcześniej. Wchodzącą również w skład koalicji rządowej KPEiR popiera 1% potencjalnych uczestników głosowania.

---

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (145) przeprowadzono w dniach 7-10 czerwca 2002 roku na liczącej 1060 osób reprezentatywnej próbie losowo-adresowej dorosłej ludności Polski.

Wśród ugrupowań opozycji parlamentarnej w czerwcu najwięcej zwolenników zdobyły PiS i Samoobrona - chęć głosowania na te ugrupowania zadeklarowało po 14% wyborców mających sprecyzowane sympatie polityczne. W porównaniu z majem PiS zyskał 4 punkty procentowe (i jest to najwyższy odnotowany wzrost w tym miesiącu), a Samoobrona 1 punkt. Co dziesiąty wyborca mający określone sympatie partyjne (10%) w ewentualnych wyborach głosowałby na PO RP. Chęć poparcia LPR deklaruje 8% potencjalnych wyborców, o 1 punkt więcej niż miesiąc temu.

Wśród partii, które nie znalazły się w parlamencie, także w tym miesiącu najwięcej głosów uzyskała UW, na którą zamierza głosować 5% wyborców o wykrystalizowanych sympatiach partyjnych (tyle samo co w maju). Ruch Społeczny (partia utworzona z byłej AWS), a także UPR uzyskały po 1% głosów potencjalnych wyborców.

Tabela 1

Gdyby w najbliższą niedzielę odbywały się wybory do Sejmu i Senatu, to na kandydatów której partii lub ugrupowania głosował(a)by Pan(i) w tych wyborach?	Odpowiedzi osób deklarujących wzięcie udziału w potencjalnych wyborach i mających sprecyzowane sympatie polityczne*					
	I 2002	II 2002	III 2002	IV 2002	V 2002	VI 2002
	w procentach					
Sojusz Lewicy Demokratycznej	40	47	35	33	34	31
Unia Pracy	3	1	2	4	3	4
Prawo i Sprawiedliwość	11	9	11	11	10	14
Samoobrona	8	10	11	10	13	14
Platforma Obywatelska RP	12	11	10	12	11	10
Polskie Stronnictwo Ludowe	8	8	9	12	9	8
Liga Polskich Rodzin	6	7	10	6	7	8
Unia Wolności	3	2	3	3	5	5
Krajowa Partia Emerytów i Rencistów	2	3	4	3	2	1
Ruch Społeczny / RS AWS	4	2	2	2	2	1
Unia Polityki Realnej	1	1	1	2	1	1
Polska Partia Socjalistyczna	0	0	0	0	1	0
Zjednoczenie Chrześcijańsko-Narodowe	-	0	0	1	0	0
Stronnictwo Konserwatywno-Ludowe - RNP	-	0	0	0	0	0
Partia Ludowo-Demokratyczna	-	0	0	0	0	0
Inne	1	0	1	1	2	2
	N=494	N=475	N=563	N=558	N=491	N=481

***Uwaga:** W tabeli nie uwzględnione są odpowiedzi „trudno powiedzieć”. Wielkość poparcia dla poszczególnych ugrupowań jest procentowana do tej grupy wyborców, którzy po pierwsze - chcą uczestniczyć w wyborach, po drugie - wiedzą, na kogo będą głosować.

Deklaracje wyborcze ankietowanych nadal wskazują na dezorientację polityczną części Polaków. W czerwcu utrzymał się na wyjątkowo niskim poziomie odsetek respondentów gotowych iść na wybory i poprzeć któreś z ugrupowań funkcjonujących na naszej scenie politycznej. Jednocześnie wśród gotowych głosować po raz kolejny wzrosła liczba osób nieumiejących określić swoich preferencji wyborczych. W sumie w obecnej sytuacji politycznej tylko 45% badanych czuje się na tyle pewnie, by wypowiadać się o swoich sympatiach politycznych.

W czerwcu największy wzrost poparcia odnotował PiS. Minimalnie zyskały także Samoobrona oraz LPR. Natomiast w niewielkim stopniu, ale dość systematycznie, obniża się poparcie dla partii tworzących koalicję rządzącą. W tym miesiącu polityczny tandem SLD-UP stracił dwa punkty, a PSL oraz KPEiR po jednym punkcie. O możliwych zmianach w dotychczasowym układzie sił wśród ugrupowań obecnych na naszej scenie świadczyć może także fakt, że w tym miesiącu potwierdził się wzrost sympatii dla UW - partii pozostającej poza układem parlamentarnym.

Opracował
Krzysztof PANKOWSKI

A N E K S

Tabela 1. Gdyby w najbliższą niedzielę odbywały się wybory do Sejmu i Senatu, to czy wziął(ę)by Pan(i) w nich udział?
 1 - Na pewno wziął(ę)by w nich udział; 2 - Nie wiem, czy wziął(ę)by w nich udział; 3 - Na pewno nie wziął(ę)by w nich udziału

	(%)			
	1	2	3	Liczba osób
Ogółem	54	19	27	1060
Płeć				
Mężczyźni	64	16	20	506
Kobiety	45	22	34	554
Wiek				
18-24 lat	57	19	24	164
25-34	50	21	29	191
35-44	53	26	21	194
45-54	56	15	29	221
55-64	62	15	24	121
65 lat i więcej	46	17	37	170
Miejsce zamieszkania				
Wieś	53	22	26	389
Miasto do 20 tys.	55	14	31	144
20-100 tys.	52	22	26	194
101-500 tys.	53	18	29	200
501 tys. i więcej mieszk.	60	13	27	134
Wykształcenie				
Podstawowe	44	22	33	258
Zasadnicze zawodowe	50	18	31	323
Średnie	56	20	24	361
Wyższe	76	12	12	118
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	79	12	9	61
Prac. umysł. niż. szczebla	55	19	26	91
Pracownicy fiz.- umysł.	50	18	32	98
Robotnicy wykwalifikowani	63	20	16	78
Robotnicy niewykwalifik.	49	17	34	50
Rolnicy	68	20	12	65
Pracujący na własny rach.	52	20	28	40
Bierni zawodowo				
Renciści	41	22	36	119
Emeryci	55	14	31	193
Uczniowie i studenci	67	9	24	93
Bezrobotni	37	32	31	119
Gospodynie domowe i inni	41	27	32	53
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	66	16	18	154
społce właścicieli				
prywatnych i państwa	60	20	20	74
sekt. pryw. poza rolnict.	51	19	30	199
prywatnym gosp. rolnym	66	21	13	71
Dochody na jedną osobę				
Do 299 zł	39	21	40	151
300-399	54	20	27	101
400-599	54	20	26	189
600-800	57	15	27	166
Powyżej 800 zł	69	13	19	127
Ocena własnych war. mater.				
Złe	45	20	36	379
Średnie	56	20	24	476
Dobre	66	15	19	205
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	70	13	17	78
Raz w tygodniu	58	19	24	558
1-2 razy w miesiącu	46	24	29	150
Kilka razy w roku	47	18	35	182
W ogóle nie uczestniczy	41	20	38	91
Poglądy polityczne				
Lewica	68	14	18	252
Centrum	49	23	29	336
Prawica	71	11	18	205
Trudno powiedzieć	33	26	41	267

Tabela 2. Na kandydatów której partii lub ugrupowania głosował(a)by Pan(i) w tych wyborach?

(%)

	KPEiR	LPR	PLD	PO RP	PPS	PSL	PiS	RS AWS
Ogółem	1	8	0	10	0	8	14	1
Płeć								
Mężczyźni	1	3	0	11	0	10	15	2
Kobiety	1	14	0	9	0	7	13	0
Wiek								
18-24 lat	0	3	0	10	0	11	17	2
25-34	0	3	0	17	1	10	15	0
35-44	0	5	0	13	0	11	14	4
45-54	0	7	0	6	0	8	13	0
55-64	4	12	0	7	0	5	12	1
65 lat i więcej	5	20	0	6	0	6	14	1
Miejsce zamieszkania								
Wieś	1	9	0	9	0	18	6	0
Miasto do 20 tys.	1	13	0	2	0	5	9	0
20-100 tys.	1	7	0	7	1	6	20	4
101-500 tys.	2	6	0	10	0	2	19	1
501 tys. i więcej mieszk.	2	4	0	23	0	2	23	3
Wykształcenie								
Podstawowe	1	16	0	2	0	12	7	0
Zasadnicze zawodowe	2	8	0	9	0	13	9	1
Średnie	1	6	0	11	1	6	19	3
Wyższe	1	2	0	19	0	2	21	0
Grupa społ.-zaw. pracujący								
Kadra kier., inteligencja	0	5	0	18	0	0	21	0
Prac. umysł. niż. szczebla	1	4	0	13	2	5	14	0
Pracownicy fiz. - umysł.	0	2	0	24	0	4	14	0
Robotnicy wykwalifikowani	0	0	0	5	0	4	9	9
Robotnicy niewykwalifik.	0	9	0	16	0	11	4	0
Rolnicy	0	9	0	0	0	39	2	0
Pracujący na własny rach.	0	0	0	8	0	0	23	0
Bierni zawodowo								
Renciści	3	9	1	6	0	12	9	0
Emeryci	5	21	0	6	0	3	12	2
Uczniowie i studenci	0	0	0	10	0	9	31	3
Bezrobotni	0	6	0	10	0	11	15	0
Gospodynie domowe i inni	0	21	0	4	0	16	7	0
Pracuje w:								
inst. państw., publicznej	1	5	0	13	1	4	9	3
spółce właścicieli	0	0	0	2	0	0	28	3
prywatnych i państwa	0	2	0	20	0	4	15	0
sekt. pryw. poza rolnict.	0	9	0	2	0	38	2	0
prywatnym gosp. rolnym	0	0	0	0	0	0	0	0
Dochody na jedną osobę								
Do 299 zł	0	12	0	7	0	15	7	0
300-399	2	13	0	1	0	13	15	2
400-599	1	8	0	14	0	6	12	3
600-800	3	10	0	9	1	6	16	0
Powyżej 800 zł	1	4	0	14	0	4	19	2
Ocena własnych war. mater.								
Złe	1	11	0	8	1	7	14	0
Średnie	2	8	0	9	0	8	12	3
Dobre	0	5	0	15	0	10	19	0
Udział w prakt. religijnych								
Kilka razy w tygodniu	1	32	0	14	0	8	18	10
Raz w tygodniu	2	8	0	11	0	11	15	1
1-2 razy w miesiącu	1	0	0	5	0	9	10	0
Kilka razy w roku	1	1	0	6	1	5	17	1
W ogóle nie uczestniczy	0	0	0	16	0	0	2	0
Poglądy polityczne								
Lewica	0	2	0	2	0	9	3	0
Centrum	2	4	0	11	1	9	15	1
Prawica	0	15	0	20	0	5	30	3
Trudno powiedzieć	5	15	0	5	0	14	7	4

Tabela 2 cd. Na kandydatów której partii lub ugrupowania głosował(a)by Pan(i) w tych wyborach?

(%)

	Samoobrona	SLD	UPR	UP	UW	ZChN	Inne partie	Liczba osób
Ogółem	14	31	1	4	5	0	2	481
Płeć								
Mężczyźni	19	28	2	3	3	0	1	282
Kobiety	6	34	0	5	8	0	2	199
Wiek								
18-24 lat	17	23	4	5	9	0	0	80
25-34	6	34	1	9	1	0	2	81
35-44	16	21	0	4	8	1	3	85
45-54	15	39	3	2	5	0	1	101
55-64	19	30	0	4	5	0	1	69
65 lat i więcej	7	37	0	0	1	0	2	63
Miejsce zamieszkania								
Wieś	23	23	0	5	5	0	0	162
Miasto do 20 tys.	13	54	1	0	2	0	0	66
20-100 tys.	14	31	2	4	1	0	2	85
101-500 tys.	8	34	2	3	8	0	3	95
501 tys. i więcej mieszk.	1	22	3	6	8	1	2	73
Wykształcenie								
Podstawowe	18	36	0	5	2	0	1	90
Zasadnicze zawodowe	24	29	1	9	0	0	1	135
Średnie	10	31	2	6	6	0	2	173
Wyższe	0	28	3	6	16	0	2	82
Grupa społ.-zaw. pracujący								
Kadra kier., inteligencja	0	25	7	5	20	0	0	44
Prac. umysł. niż. szczebla	0	36	4	0	12	2	6	44
Pracownicy fiz.- umysł.	16	25	0	10	0	0	4	42
Robotnicy wykwalifikowani	20	50	0	3	0	0	0	42
Robotnicy niewykwalifik.	23	31	0	6	0	0	0	17
Rolnicy	33	18	0	0	0	0	0	36
Pracujący na własny rach.	10	51	0	5	0	0	3	18
Bierni zawodowo								
Renciści	26	29	0	5	0	1	0	39
Emeryci	11	37	0	0	2	0	1	89
Uczniowie i studenci	12	18	3	6	8	0	0	52
Bezrobotni	19	26	0	10	2	0	2	40
Gospodynie domowe i inni	0	23	4	7	19	0	0	18
Pracuje w:								
inst. państw., publicznej	14	35	0	3	8	1	1	91
spółce właścicieli								
prywatnych i państwa	7	36	2	6	13	0	2	35
sekt. pryw. poza rolnict.	6	35	6	5	3	0	4	83
prywatnym gosp. rolnym	32	17	0	0	0	0	0	37
Dochody na jedną osobę								
Do 299 zł	26	26	0	5	1	0	2	51
300-399	15	35	0	2	1	0	0	48
400-599	10	34	0	5	6	0	1	83
600-800	10	35	2	3	2	0	2	80
Powyżej 800 zł	10	28	3	3	8	0	3	81
Ocena własnych war. mater.								
Złe	21	25	1	3	5	0	2	147
Średnie	13	34	1	4	4	0	2	218
Dobre	6	30	4	4	7	1	0	115
Udział w prakt. religijnych								
Kilka razy w tygodniu	6	6	0	2	2	0	3	47
Raz w tygodniu	13	28	2	3	5	0	2	267
1-2 razy w miesiącu	23	31	0	8	11	0	2	56
Kilka razy w roku	15	40	3	4	5	0	0	75
W ogóle nie uczestniczy	16	57	2	4	2	0	1	35
Poglądy polityczne								
Lewica	11	65	1	3	3	0	0	157
Centrum	20	21	1	5	7	1	2	140
Prawica	11	2	3	4	5	0	2	134
Trudno powiedzieć	14	25	0	5	7	0	0	50